

ERKKI KALERVO LAITINEN

SODAN JA RAUHAN MIES RUDOLF WALDEN

SODAN JA RAUHAN MIES

RUDOLF WALDEN

Tämä teos on omistettu kaikille isänmaallisille suomalaisille.

Kenraali Rudolf Walden

Ja järkkymättä historian myrskyt
ja ajan tyrskyt
maan vartiossa kokien
hän kasvoi suurten tehtäväinsä mukaan
ja uskollisempi ei ollut kukaan
kuin oli kuormiaan hän kantaen.

Niin eli ja niin kaatui paikallansa,
mut kunniansa
hän itse takonut on sepeleen,
työn sepeleen ja taiston. Tuleville
se kertoo polvillemme nouseville,
mit oli kerran kenraali Walden.

Kirj. Veikko Antero (V.A.) Koskenniemi

(Juva, 1957, s. 632)

Erkki K. Laitinen
SODAN JA RAUHAN MIES
RUDOLF WALDEN

© 2024 Erkki K. Laitinen

Kustantaja: Vaasan Yritysinformaatio Oy, Vaasa

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-69626-3-4

Tekstin taustana oleva kuva: Marmoripalatsi Kaivopuistossa. Lähde: <http://westerlund-suku.blogspot.com/2012/11/karl-rudolf-walden-1878-1946.html>

Kansikuva: Marsalkka Mannerheim ja kenraali Rudolf Walden. Lähde: SA-kuva.

Kuvan jälkikäsittely ja värjäys Janne Polsa/JPColorization.

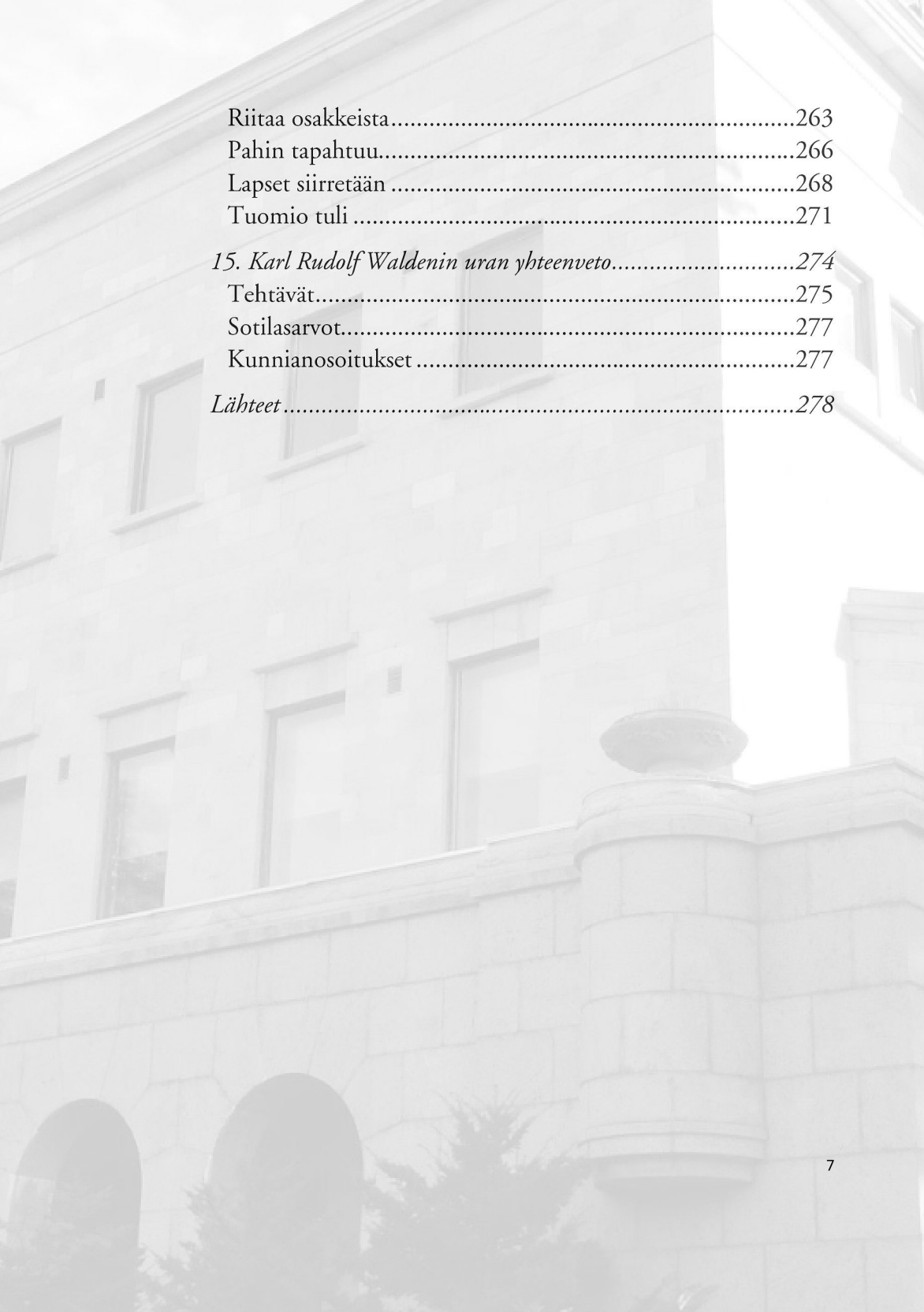
Sisällysluettelo

<i>Esipuhe</i>	8
RUDOLF WALDENIN ELÄMÄN VAIHEET	11
1. <i>Kaartin upseerina</i>	11
Varhaislapsuus.....	11
Kadettikoulu	15
Kaartin upseeri.....	18
2. <i>Venäjällä paperialalla</i>	20
Kirjanpitäjänä Tatarovin paperitehtaalla.....	20
Slovon palveluksessa Pietarissa.....	22
Paluu Suomeen	25
3. <i>Vapaussodassa</i>	28
Vapaussodan alku.....	28
Etappipäällikkönä	32
Turvaamispäällikkönä	37
Ero sotapalveluksesta.....	39
4. <i>Teollisuusmiehenä ja ministerinä</i>	41
Teollisuusmiehenä.....	41
Sotaministerinä	44
Heimosotia ja asekauppoja.....	51
Hallitusmuotoa luomassa	54
5. <i>Ero sotaministerin tehtävistä</i>	56
Ero pyynnöstä.....	56
Tarton rauhaa tekemässä	60
Paperialan liikemiehenä.....	62
Oikeistolaisena politiikassa	66
6. <i>Valmistautumassa sotaan</i>	75
Mukana maanpuolustustoiminnassa.....	75
Sodan uhka kasvaa	87
7. <i>Sodassa ja rauhassa</i>	90

Talvisodassa	90
Välirauha	98
Jatkosota alkaa	107
Kohti rauhaa	115
8. <i>Halvauksen lamaannuttamana</i>	124
Halvaus päättää uran	124
Jäähyväiset	129

ERITYISKYSYMYKSIÄ RUDOLF WALDENIN

ELÄMÄSTÄ	136
9. <i>Perheen parissa</i>	136
Anni Hellin Walden	136
Perhe ja läheiset	149
10. <i>Kartanossa ja palatsissa</i>	183
Kaivopuistosta Ähtäriin	183
Zukovskaja	188
Ullanlinnan Merilinna	190
Rapalan kartano	193
Marmoripalatsi	204
11. <i>Päämajassa ja patrioottina</i>	216
Päämajan vieraana	216
Vaitelias patriootti	224
12. <i>Rudolf ”Rudi” Waldenin kohtalo</i>	234
Vaativan isän poika	234
Jatkosodan tapaturma	237
13. <i>Lauri Waldenin katoaminen</i>	239
Lahjakas opiskelija	239
Sankarikuolema	241
Etulinjan mies	243
Väkivaltaa ja ryyppyjä	246
Tinkimätön upseeri	249
Viimeiset hetket	253
Täydellisesti kadonnut	260
14. <i>Liisa Walldenin murhenäytelmä</i>	263

Riitaa osakkeista.....	263
Pahin tapahtuu.....	266
Lapset siirretään	268
Tuomio tuli	271
<i>15. Karl Rudolf Waldenin uran yhteenveto.....</i>	<i>274</i>
Tehtävät.....	275
Sotilasarvot.....	277
Kunnianosoitukset	277
<i>Lähteet.....</i>	<i>278</i>

Esipuhe

Karl Rudolf Walden (s. 1.12.1878 ja k. 25.10.1946) oli suurmies monessa eri suhteessa. Hän oli teollisuusjohtaja, ministeri, kenraali ja poliitikko, sovittelija ja patriootti. Walden oli äärimmäisen kiinnostava persoona, aina valmiina uhrautumaan isänmaan puolesta. Walden nukkui huonosti, mutta istui kokouksissa silmät kiinni. Hän tiesi jo varhain, että erittäin raskas työ ilman riittävää lepoa voi koitua hänen kohtalokseen, sillä suvussa oli sairaus, joka saattoi johtaa aivoverisuonen katkeamiseen. Kun Waldenin nuorin poika, pienestä pitäen erittäin lahjakas Lauri, kaatui ja katosi täydellisesti Siiranmäen taisteluissa 14.6.1944, Waldenin aika alkoi olla lopussa. Siitä huolimatta hän, isänmaan tähden, lievästä halvauksesta huolimatta, lähti Moskovaan raskaisiin rauhanneuvotteluihin. Rauhan ehdot olivat ankarat, isänmaa menetti suuren osan alueestaan, sai maksettavakseen suuret sotakorvaukset, lottajärjestö ja Waldenille rakas suojeluskuntajärjestö määrättiin lakkautettavaksi, sotasyyllisiä etsittiin. Tämä kaikki oli kenraalille liikaa ja hän sai 27.11.1944 aivoverisuonen katkeamisesta johtuneen halvauskohtauksen, josta hän ei enää toipunut. Kenraali menetti puhekykynsä ja lähes kokonaan liikuntakykynsä. Patriootti oli uhrannut isänmaalleen kaiken.

Kun Rudolf Walden vaikeasti halvaantuneena menehtyi syksyllä 25.10.1946, päätti hänen poikansa, esikoinen Juuso Walden välittömästi, että kenraalin elämänkerta kirjoitetaan. Keväällä, vielä talven kestäessä, Walden otti yhteyden professori Einar W. Juvaan, joka toimi professorina ja vuoteen 1945 asti rehtorina Turun yliopistossa.¹ Juvan kirjoittaman elämänkerran sukulaisille tarkoitettu ensimmäinen painos valmistui jo 1.12.1953, jolloin Rudolf Waldenin syntymästä oli kulunut 75 vuotta. Yhtyneet Paperitehtaat Osakeyhtiön hallintoneuvosto päätti syyskuussa 1955, että ensimmäisen version jälkeen toimitetaan varsinainen elämänekertateos, jonka laatisi Juva.

Juva teki 639-sivuisen elämänkerran kirjoittamisessa valtavan työn Juva keräsi suuren määrän kirjallista ja suullista tietoa kenraalin elämästä omaisilta, ystäviltä, aseveljiltä sekä puunjalostusteollisuuden, yleisemmin

¹ https://fi.wikipedia.org/wiki/Einar_W._Juva

liike-elämän ja politiikan henkilöiltä, joiden kanssa kenraali oli työskennellyt. Erityisesti Juva kiitti Waldenin puolisoa, kenraalitar Anni Waldenia, joka kirjoittamisen kaikissa vaiheissa auttoi ja helpotti tiedoillaan elämänkerran kirjoittamista. Juva piti tärkeänä lähteenä myös Yhtyneet Paperitehtaat Osakeyhtiön arkistoa. Erityisen keskeisenä lähteenä Juva piti vuonna 1951 ”löytynyttä” Rudolf Waldenin yksityistä kirjeenvaihtoa vuodesta 1919 alkaen. Sotien jälkeen, kenraalin halvaannuttua, kirjeenvaihto oli pantu talteen ja ”hävinnyt”, mutta tuli sitten ”sattumalta” esille 1951. Tämä henkilökohtainen upea arkisto sisältää vuodesta 1919 lähtien kenraali Waldenin saamat lähes kaikki kirjeet ja jäljennökset (”läpilyöntipaperit”) hänen lähettämistään kirjeistä. Kenraalin arkistosta on poistettu vain ”poliittisesti epäilyttävä” materiaali. Se oli keskeinen lähdemateriaali myös Raimo Seppälän (1981) kirjoittamassa Rudolf Waldenin erinomaisessa elämänkerrassa.

Sotasyyllisyystutkinnassa kenraali Waldenin perheenjäsenet joutuivat allekirjoittamaan seuraavan lausunnon:² ”Pyynnöstä minulle tunnettuna asiana vakuutan täten, ettei isälläni jalkaväenkenraali Rudolf Waldenilla ollut tapana tehdä mitään muistiinpanoja asioistaan ja ettei mitään sellaisia ole olemassa hänen Valtioneuvoston jäsenyysajaltaan v:lta 1940-44, minkä hänen perheessään asuvana tiedän. Helsingissä, lokakuun 4 p:nä 1945.”

Tässä käsillä oleva teos pyrkii täydentämään kenraali Waldenista sitä kuvaa, joka on syntynyt Juvan ja Seppälän perusteellisten elämäkertojen perusteella. Kirjan sisältö on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa käydään lyhyesti lävitse Waldenin elämäнкаaaren tapahtumat aikajärjestyksessä. Toisessa osassa käsitellään kenraalin elämän erilliskysymyksiä, jotka liittyvät hänen perheenjäseniinsä, asuinpaikkoihinsa (Ähtäri, Pietari, Merilinna, Joutsan Rapalan kartano, Marmoripalatsi) ja persoonaansa. Tämän vuoksi tekstissä esiintyy päällekkäisyyttä, mutta se mahdollistaa osien lukemisen itsenäisinä kokonaisuuksina. Perheenjäsenten kohtalo ei ollut helppo, sillä tytär Anna, kenraalin lemmikki, kuolee jo 6-vuotiaana hinkuyskän jälkitautiin, toiseksi nuorin poika ”Rudi” kuolee tapaturmaisesti jatkosodassa, nuorin poika Lauri tuhoutuu tykistön kranaatin täysosumasta täydellisesti Siiranmäen taisteluissa ja tytär Liisa menehtyy oman käden kautta. Juusosta tulee legenda, vuorineuvos, viimeinen

² Rudolf Waldenin henkilökohtainen arkisto, Valkeakoski

patruuna. Perheen äidille, Annille, ennustaja kertoi Pietarissa, että hän tulee eläessään menettämään kuudesta lapsestaan neljä, ja niin kävi.

Perheen isä, Rudolf, uhraa aikansa isänmaalle ja liikeyrityksilleen, eikä vietä normaalia perhe-elämää, piipahtaa vain lyhyesti silloin tällöin kotona. Valtava työn ja vastuun määrä yhdistyneenä pitkäaikaiseen univa-jeseen, levon puutteeseen, tekee kenraalista kärttyisän ja äkkipikaisenkin. Elämässä näkyy myös täydellinen kunnioitus marsalkka Carl Gustaf Man-nerheimiä kohtaan, jonka vankkumaton tukija ja ystävä kenraali oli. Ru-dolf Waldenin kirjava elämä oli kuin suoraan elokuvasta, mutta se ei ollut suinkaan komedia. Kenraalin elämän kuvausta väritetään kirjassa runsailla suorilla lainauksilla, jotka toivottavasti täydentävät syntyvää ajallista ku-vaa. Samassa tarkoituksessa kirjaan on sisällytetty suhteellisen paljon valo-kuvia sekä perheestä että perheen asuinpaikoista. Tavoitteena on, että kir-jasta välittyy kuva Waldenista kenraalina, patrioottina ja isänä.

Einar W. Juva (1957, s. XIII) toteaa elämäkertansa esipuheessa, että *”Rudolf Waldenin elämäntyön yksityiskohtaiseen arvioimiseen ei vielä ole ollut mahdollisuutta. Tarvitaan pitempi ajallinen välimatka ja tarvitaan monien erikoiskysymysten perusteellisempaa selvittelyä kuin mihin nyt on ollut tilaisuutta, ennen kuin siihen voidaan ryhtyä. En ole myöskään pyrkinyt hänen persoonallisuutensa kaikenpuoliseen erittelyyn. Toivon kuitenkin, että se, mitä hänen elämästään ja toiminnastaan kerron, antaa rakennusaineita hänen persoonallisuutensa kuvaan sekä viitteitä sen laadusta. Lukuisat otteet hänen kirjeistään ja puheistaan on tässä mielessä otettu mukaan. Ne antavat paremman käsityksen hänen persoonallisuudestaan kuin pitkät selitykset.”* Toivottavasti tämä teos tuo vielä lisää täydennystä tähän käsitykseen.

Lopuksi haluan esittää parhaimmat kiitokset vaimolleni Teijalle, joka on aivan erinomaisella tavalla tukenut kirjan kirjoittamista ja antanut loistavia kommentteja käsikirjoitukseen.

Sundomissa 15.2. 2024

Erkki Kalervo Laitinen

RUDOLF WALDENIN ELÄMÄN VAIHEET

1. Kaartin upseerina

Varhaislapsuus

Karl Rudolf Walden syntyi 1.12.1878 Helsingissä, Kaivopuiston huvilassa nro 14 (Juva, 1957, s. 1). Huvila nro 14 sijaitsi osoitteessa Itäinen Puistotie 8 ja se oli valmistunut vuonna 1869. Waldenin isä, laamanni Walfrid Walden (s. 12.10.1838 ja k. 17.07.1912), toimi Helsingin tuomiokunnan tuomarina. Waldenin äiti, Mathilda Sommelius oli kotoisin Ruotsista, Itägöötanmaalta, Malgesandan pitäjästä. Isän puolelta Walden polveutui kylmäkoskelaisesta, hämäläisestä suvusta, jonka ensimmäinen pidemmälle opiskellut jäsen oli lääninrovasti Emanuel Walden (s. 2.9.1772), joka toimi Laukaan kirkkoherrana. Emanuel Waldenin isä oli Hautaan kartanon mylläri ja äiti Vesilahden Kurjen (talon) tyttäriä. Mathilda Sommelius (Ekstam) oli leski, johon Walfrid Walden tutustui sattumalta Turussa (Juva, 1957, s. 4). Suvun merkittävin jäsen oli Lundin yliopiston kirjastonhoitaja ja professori Gustaf Sommelius (s. 1800)³.

Turun hovioikeudessa vakinaisena kanslistina toiminut Walfrid Walden sai vuonna 1874 viran Helsingin tuomiokunnasta ja perhe muutti Helsinkiin. Waldenit ostivat rouvan perintörahoilla huvilan nro 14 Kaivopuistosta ja asettuivat sinne asumaan (Juva, 1957, s. 11). Kaivopuisto oli maaseutua, lehmät laidunsivat ja metsästä saattoi poimia marjoja ja sieniä. Tontti oli avara ja kaksikerroksinen huvila riittävän tilava perheen asunnoksi ja tuomiokunnan kansliaksi. Rudolf Walden syntyi 1878, jolloin hänellä oli jo kolme sisarta ja yksi veli: Anna (s. 1872), Gustaf (s. 1873), Eva (s. 1875) ja Maria eli Majken (s. 1877). Parin vuoden kuluttua syntyi myös perheen kuopus Nils eli ”Nisse” Teodor (s. 1880). Samana keväänä Walfrid Walden nimitettiin tuomariksi Jyväskylän tuomiokuntaan ja perhe

³ [https://sv.wikipedia.org/wiki/Gustaf_Sommelius_\(professor\)](https://sv.wikipedia.org/wiki/Gustaf_Sommelius_(professor))

muutti Jyväskylään syksymmällä vuonna 1880, mutta jo juhannuksena 1881 Waldenit muuttivat Ähtäriin, jossa tuomarin virkatalo, ”Tuomarniemi”, sijaitsi (Juva, 1957, s. 12). Rudolf Walden vietti siten lapsuutensa Ähtäriissä.

Kuva 1. Tuomari Walfrid Walden ja Matilda Kristina Walden. (Lähde: Juva, 1957, s. 13)

Tuomarniemestä tuli perheen asunto useaksi vuosikymmeneksi, sillä vasta vuonna 1903 Walfrid Walden luovutti talon valtiolle korvausta vastaan. Tuomarniemeen perustettiin silloin kaksivuotinen metsäalan metsäkoulu.⁴ Tilalla oli hallussaan laajat alueet, vesistöineen 2 450 hehtaaria. Tuomarniemessä oli siihen aikaan kaksi asuinrakennusta, joista suuremmassa, kaksikerroksisessa talossa tuomarin perhe asui. Perheen äiti, Mathilda Walden oli kodissa määrävässä asemassa, sillä hän oli tarmokas, järjestelykykyinen, täsmällinen ja tarkka kaikissa toimissaan, mitkä ominaisuudet myös periytyivät Rudolf Waldenille. Isäntä Walfrid Walden oli paljon kärejämatkoilla, joten emäntä valvoi suurta taloutta ja palveluskuntaa sekä piti tarkkaa tiliä tuloista ja menoista. Kaiken piti olla kohdallaan (Juva, 1957, s. 13).

⁴ Virtain, Ähtärin, Alavuden, Kuortaneen ja Töysän Sanomat, 1928, 29.6. 1928, nro 26

”Vuonna 1831 tuli virkataloon asumaan tuomari Walfrid Walden, joka ensi töikseen antoi sille [Domarnäs] suomalaisen nimen Tuomarniemi, mikä sitten onkin pysynyt elinvoimaisena. Tuomari Walden oli erittäin tarmokas mies, joka jätti jälkiä ympäristönsä elämään ja oloihin. Vuonna 1895 annettiin määräys, että Tuomarniemen virkatalo, sitten kun Walfrid Walden oli tuomarin virasta eronnut, oli otettava valtion haltuun.”⁵

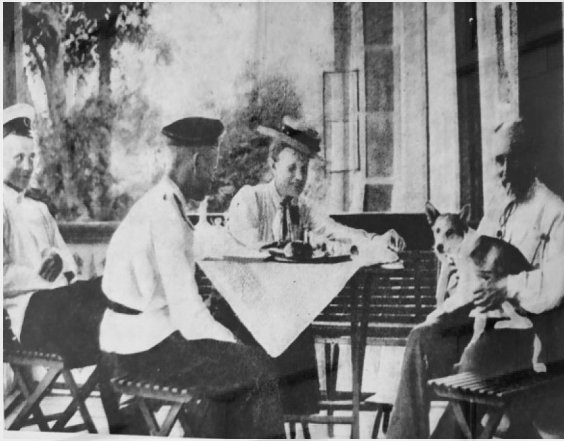
Kuva 2. Kaivopuiston huvila nro 14 taustalla oikealla.⁶

Rudolf Walden aloitti opinnot Jyväskylän suomalaisessa lyseossa vuonna 1888, mitä ennen hän oli jo käynyt Ähtärissä kansakoulua ja Jyväskylässä valmistavaa koulua (Juva, 1957, s. 16-17). Valitettavasti koulunkäynti ei kiinnostanut poikaa, joka oli vilkas. Rudolfilla oli vaikeuksia istua hiljaa tunneilla ja lukea läksyjä kotona. Koulun jälkeen Rudolf kiihuhti kotiin ja valvoi, oliko pikkuveli Nisse tehnyt yhteisissä askarteluissa isoveljen määräysten mukaisesti. Jos ei, niin Rudolf antoi Nisselle selkään. Walden osoitti siten ja pienenä halunsa järjestää ja määrätä asioista, vaatien ehdotonta kuria ja tottelevaisuutta antamiensa määräysten noudattami-

⁵ Virtain, Ähtärin, Alavuden, Kuortaneen ja Töysän Sanomat, 1928, 29.6. 1928, nro 26

⁶ https://helsinkikuvia.fi/search/details/?image_id=hkm.ABBA1CF7-DC49-4521-BBD7-DD587E9152BC

sessä. Tästä huolimatta pikkuveljen ”löylytys” ei välttämättä anna positiivista kuvaa isoveljen käytöksestä. Jyväskylän lukiossa Rudolf menestyi heikosti ja sai ehdot sekä ruotsissa että suomessa. Rudolf suoritti ehdot ja jatkoi opiskelua toisella luokalla, jolloin tuli taas ehdot, nyt ruotsissa ja saksassa. Ehtojen saaminen ei ollut harvinaista ja lähes puolet koululaisista sai ehtoja. Rudolf oli toiseksi paras ehtoja saaneista, mutta silti koulumenestys oli huono. Isä ja sisar Anna antoivat kesällä Rudolfille tukiovetusta, mutta hän ei enää syksyllä 1889 palannut Jyväskylään lyseota jatkamaan.

Kuva 3. Walfrid Waldenin perhe (Isä ja lapset Anna, Rudolf ja Nils) Tuomarniemen terassilla 1890-luvulla. (Lähde: Juva, 1957, s. 26)

”Elinvoimainen poika oli perinnökseen saanut työn- ja toiminnanhalun ja sen lisäksi harvinaisemman lahjan: hyvän arvostelukyvyn, taidon erottaa unelmat todellisuudesta. — Lapsuudenkodissaan laamanninkartanossa hän varhain oppi ymmärtämään työn pyhyiden; ja kunnioitettu isä ohjasi kasvavaa poikaa ajattelemaan selkeästi ja johdonmukaisesti, ymmärtämään sanan painavuuden ja muodon merkityksen. Viisaasti ja varoen saatettiin hänet tajuamaan velvollisuuden ehdoton käsky. Näin varustettuna hän — ajan tullen — astui siihen joukkoon, missä päiväjärjestys, vuosisataiset järkkymättömät perinteet, luja toveruus ja yhteishenki muovasivat Väapeli Rudolf Waldenin; tiedoiltaan etevimmän, itsekurissaan ankarimman, teoissaan voimakkaan sekä ajatustavaltaan ja mielenlaadultaan epätavallisen.” (Mannerheim, 1938, s. 388)

Kadettikoulu

Kesällä 1889 heräsi perheessä ajatus, että Rudolf yritettäisiin saada oppilaaksi Suomen kadettikouluun. Rudolfilla on hyvät mahdollisuudet päästä vapaaoppilaaksi, jos selviytyi pääsytutkinnosta. Kruununvirkamiehen pojilla oli tietynlainen etuoikeus kadettikoulun valmistavaan kouluun pyrittäessä (Seppälä, 1981, s. 12). Lääkärintarkastuksessa Rudolfin kunnossa ei todettu mitään vikaa, mutta suurin vaikeus oli heikko koulutodistus (Juva, 1957, s. 19). Walfrid Walden vei itse poikansa vuosina 1885–1903 kadettikoulun johtajana toimineen kenraaliluutnantti Carl Enckellin⁷ luo, joka tiedusteli, oliko Rudolf huonopäinen vai laiska. Isän vastattua, ettei pojan ymmärryksessä ollut vikaa, Enckell totesi, ettei sitten hätää ole, sillä muu kyllä selvitetään koulussa. Rudolf jäi Haminaan ja aloitti opinnot syksyllä 1890 kadettikoulun kaksiluokkaisessa valmistavassa koulussa (”paltskola”), jossa opiskeltiin ruotsin kielellä kadeteille tärkeitä aineita, matematiikkaa, kieliä, luonnontietoa, historiaa ja uskontoa. Lomillaan Rudolf matkusti kotiin Tuomarniemelle ja vietti aikaa perheensä kanssa.

Kuva 4. Suomen Kadettikoulun päärakennus Haminassa.⁸

”Aivan vähäpätöinen sattumus nuoren ihmisen vaiheissa saattaa joskus osoittautua koko myöhemmälle elämälle suuntaa antavaksi. Kun Jyväskylä-

⁷ [https://fi.wikipedia.org/wiki/Carl_Enckell_\(kenraali\)](https://fi.wikipedia.org/wiki/Carl_Enckell_(kenraali))

⁸ https://fi.wikipedia.org/wiki/Upseerikoulutuksen_historia_Suomessa

län lyseon toisen luokan oppilas Rudolf Walden, tuomiokunnan tuomari Walfrid Waldenin hyväpäinen, mutta koulutehtäviinsä melko leväperäisesti suhtautunut poika, kesällä 1890 askarteli kotonaan Ähtärissä ruotsin ja saksan ehtojen kimpussa, sattui Ähtäriin suomea opiskelemaan nuori ylioppilas, tuleva runoilija Hjalmar Procopé.⁹ Toisluokkalaisten heikko koulumenestys tuli puheeksi kesävieraan kanssa, joka silloin kertoi kahden veljensä opinnoista Haminan kadettikoulussa. Siinä olisi sopiva oppilaitos pojalle, joka poissa vanhempien valvonnasta oli saatava riittävään kuriin ja ahkeruuteen koulu-tehtävissään.” (Poukka, 1957, s. 6)

Perheen elämä oli virkamiesperheelle tyyppillistä elämää. Rudolfin ruotsalainen äiti, Mathilda ei koskaan oppinut täysin suomen kieltä, joten kotikielenä käytettiin ruotsia. Tuomarniemessä käytettiin kuitenkin paljon myös suomea, jota lapset jo pienestä pitäen puhuivat (Juva, 1957, s. 19). Kesäisin Ähtärissä kokoontui säätyläisperheiden ruotsinkielinen nuorisopiiri, johon Rudolfin lisäksi kuului muun muassa Eugen Schauman¹⁰ (s. 10.5.1875), joka myöhemmin (16.6.1904) ampui Suomen kenraalikuvernööri Nikolai Bobrikovin¹¹ (s. 27.1.1839 ja k. 17.6.1904) ja sen jälkeen itsensä. Rudolf Walden oli tästä nuorisopiiristä jo valinnut itselleen vaimoksi Märtha Råberghin (s. 4.11.1880 ja k. 11.11.1924) ja kihlannut hänet, kun morsian vähän ennen häitä sairastui äkillisesti ja parantumattomasti. Walden oli jo kaveripiiriin mukana ruotsalaistumassa, kun monet tekijät muuttivat suunnan kokonaan ja hänestä tuli ”suomenmielinen” (Juva, 1957, s. 21).

Kadettikoulun valmistamassa koulussa Rudolf Walden ei juuri herättänyt huomiota, mutta vilkkaana ja omapäisenä hänen oli vaikea tottua tiukkaan kuriin (Juva, 1957, s. 23-24). Waldenin arvosanat olivat ala-asteilla keskinkertaisia, mutta hän paransi niitä vuosi vuodelta ja II yleiseltä luokalta lähtien hän oli lähes joka vuosi luokan paras. Kaikissa matemaattisissa ja sotatieteellisissä aineissa hänellä oli aina kiitettävä arvosana, mutta hän selviytyi hyvin tuloksin myös kielissä ja muissa aineissa. Kadettikoulussa oli tärkeää myös käytös, jota arvioitiin kuukausittain. Waldenia pidettiin hiljaisena, ujona ja itsepäisenä. Häntä yritettiin kuitenkin ymmärtää ja ohjata positiiviseen suuntaan älyllisen lahjakkuuden takia. Eräs opettaja jopa totesi, että Rudolf Walden oli ”matemaattinen nero”.

⁹ [https://fi.wikipedia.org/wiki/Hjalmar_Procopé_\(runoilija\)](https://fi.wikipedia.org/wiki/Hjalmar_Procopé_(runoilija))

¹⁰ https://fi.wikipedia.org/wiki/Eugen_Schauman

¹¹ https://fi.wikipedia.org/wiki/Nikolai_Bobrikov

Karl Rudolf Walden (1878-1946) oli suurmies monessa suhteessa. Hän oli teollisuusjohtaja, ministeri, kenraali ja poliitikko, sovittelija ja patriootti. Walden oli erittäin kiinnostava persoona, aina valmiina uhrautumaan isänmaan puolesta. Hän tiesi jo varhain, että erittäin raskas työ ilman riittävää lepoa voi koitua hänen kohtalokseen. Kun sitten Waldenin nuorin poika, Lauri, kaatui jatkosodassa 14.6.1944, kenraalin aika alkoi olla lopussa.

Sodan päättyessä rauhan ehdot olivat ankarat, isänmaa menetti suuren osan alueestaan, sai maksettavakseen valtavat sotakorvaukset, lottajärjestö ja Waldenille tärkeä suojeluskuntajärjestö määrättiin lakkautettavaksi, sotasyyllisiä etsittiin. Tämä kaikki oli kenraalille liikaa ja hän sai 27.11.1944 aivoverisuonen katkeamisesta johtuneen halvauskohtauksen, josta hän ei enää toipunut. Kenraali menetti puhekykynsä ja lähes kokonaan liikuntakykynsä.

Waldenin perheenjäsenten kohtalo ei ollut helppo. Perheen äidille, Annille, ennustaja kertoi Pietarissa, että hän tulee eläessään menettämään kuudesta lapsestaan neljä, ja niin kävi. Tytär Anna, kenraalin silmäterä, kuoli jo kuusivuotiaana hinkuyskän jälkitautiin, toiseksi nuorin poika, Rudi, kuoli tapaturmaisesti jatkosodassa, nuorin poika, Lauri kaatui tykistön kranaatin täysosumasta Siiranmäen taisteluissa ja tytär Liisa menehtyi oman käden kautta. Esikoisesta, Juusosta, tuli legenda, vuorineuvos, viimeinen patruuna.

Kirjan sisältö on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan Waldenin elämänkaaren tärkeimmät tapahtumat aikajärjestyksessä. Toisessa osassa käsitellään tapahtumia, jotka liittyvät kenraalin perheenjäseniin, persoonaan ja asuinpaikkoihin (Ähtäri, Pietari, Merilinna, Rapalan kartano ja Kaivopuiston Marmoripalatsi).

Kirjan kirjoittaja Erkki Kalervo Laitinen väitteli kauppatieteen tohtoriksi 1980 Jyväskylän yliopistossa ja työskenteli sen jälkeen akateemisissa viroissa, viimeiset kymmenet vuodet laskentatoimen professorina Vaasan yliopistossa, kunnes jäi eläkkeelle 2016. Laitinen on kirjoittanut uransa aikana kymmeniä tieteellisiä julkaisuja, toistakymmentä oppikirjaa ja useita tietokirjoja sekä laskentatoimesta että sotahistoriasta.

